

Amersfoorts accent is schakel in poëzie-keten

AMERSFOORT — De dichtkunst heeft hem voor militaire dienst behoed. Zijn project in 'grenzenverleggende taal' voert hem binnenkort via Amersfoort door het Europees-Aziatische continent naar Japan. René Seghers leeft nog niet van, maar wel vóór poëzie.

De 25-jarige Enschedeër heeft in de afgelopen maanden op stoelen tegenover burgemeesters, wethouders en ambtenaren als Brugman gepraat. Ook in Amersfoort, Hoewelaken, Baarn en Barneveld. Seghers zocht er politieke en materiële steun om zijn poëzie-project 'Banden' te kunnen uitvoeren.

De Amersfoortse Culturele Raad zag er niets in: 'inhoudelijk te mager' en 'organisatorisch te vaag' noteerde de ACR in een adviesnota. De gemeente negeerde het advies van de raad, omdat het project 'organisatorisch goed in elkaar zit' en 'het idee origineel is'.

De gift van duizend gulden van de gemeente is één van de vele subsidiebijdragen uit Nederland en Duitsland, waardoor dichter/schilder René Seghers zijn poëzie tot leven kan wekken. De Enschedeër is van plan een gedicht getiteld 'Onbestemd' in 508 gemeentes van Ierland tot en met Japan te laten voordragen.

Dat gebeurt door een plaatselijke inwoner uit te nodigen het gedicht in eigen taal of dialect voor te lezen. Alle voordrachten worden op een videoband vastgelegd, maar ook gefotografeerd en op geluidsband geregistreerd. De film maakt volgens Seghers de verbondenheid van alle volken duidelijk.

In zijn naakste vorm is 'Onbestemd' niet meer dan de volgende tekst:

Onbestemd luister ik naar zijn mooie woorden, gedragen door de wind zeggen ze niets, ze zijn Onbestemd, ze verleiden de leegte

Maar Seghers heeft van zijn poëzie een complex van woorden, betekenissen, kleuren, vorm en symbolen gemaakt. Alleen dat totaal rekent hij nu als gedicht. De tekst is hooguit het ontwerp. De voordrachten vormen het eigenlijke gedicht. Poëzie in traditionele letters, woorden en zinnen heeft voor hem afgedaan. In het gedicht zijn dan

ook olympische gekleurde ringen, de yin en yang symboliek, en de oosterse en westerse swastika verwerkt.

„De olympische spelen bestaan om de solidariteit onder de wereldbevolking te verbeteren. Dat is gebakken lucht geworden. Volkeren vieren geen verbroederingsfeesten, maar strijden nog steeds. Dan blijft er toch niets over van mooie woorden? Mijn gedicht stelt een daad. Een Amersfoorter voelt zich niet verbonden met de inwoner uit Erenzaw in Mongolië. Het contrast is te groot. Maar als straks alle voordrachten in veertig minuten film zijn gemonteerd, dan blijkt er een brug te zijn geslagen. Dialecten blijken dan langzaam en logisch in elkaar over te vloeien,” aldus Seghers.

Bla-bla

„Taal in zijn oude vorm is wat mij betreft aan zijn grens gekomen. Elk gedicht bevat een hoop bla-bla, veel kritiek en levert hooguit een mooi paginatje woorden op. Maar kritische poëzie komt nooit tot daden. Het project 'Banden' is voor mij de oplossing geworden. In zijn visuele, abstracte vorm introduceert het een nieuw element in de taal. Het passeert de drempel van de huiskamer. Door inwoners van 508 steden het gedicht in eigen taal te laten voordragen, ontstaat levende poëzie en kan je taal en dialect horen veranderen.”

Zijn afwijkende manier van dichten en voordragen heeft hem ooit uit militaire dienst gered. „Ik wilde me niet op een S-5 laten afkeuren. Maar na acht testen moest er toch eens wat gebeuren. Ik heb toen één van mijn gedichten afwisselend brullend en fluisterend intiem voorgedragen. Je had moeten zien hoe al die lui uit kamers kwamen toesnellen. Tegen die arts heb ik gezegd: u ziet toch ook wel in dat ik geen leven heb als ik op een slaapzaal mijn gedichten aan het voordragen ben. De man heeft me toen afgekeurd wegens bijzondere verdiensten voor het vaderland.”

Seghers heeft inmiddels tientallen bureaucraten en politici weten te overtuigen van het nut van zijn project. „Als je een onbekend dichter bent en je wilt een project met een begroting van 113.000 gulden uitvoeren

dan komt het op overtuigingskracht aan. Je moet professioneel zien over te komen. Dat is me gelukt. Grappig genoeg lukte dat in landen zoals China, Rusland en het voormalige Oost-Duitsland nog sneller dan in een gemeente zoals Amersfoort.” Het aanbevelingscomité met de burgemeester van Enschede en de culturele attachés van alle te doorkruisen landen heeft talloze deuren voor hem geopend. Starre bureaucraten uit Oost-Europese landen, Rusland en China hebben Seghers inmiddels schriftelijk toestemming gegeven. 'Banden' dringt zelfs door in voor toeristen ondoordringbare gebieden in het uitgestrekte Chinese rijk.

„Ik heb me door heel wat standaard-afwijkingen van gemeentes en andere overheden heen moeten bijten. Een gemeenteraad ziet vaak niet meer dan een half a-viertje over het project. Het toegestuurde materiaal, mijn dichtbundels en een speciaal uitgebracht thema-boek over het project, zijn dan al vaak in de papierversnipperaars van een gemeente verdwenen. Dat kost dus uren praten na een afwijzing.”

Kritisch

Zijn tocht langs allerlei fondsen, bedrijven en instanties heeft hem kritisch gestemd over de hoffelijkheid en onhoffelijkheid van mensen. „Je houdt het niet voor mogelijk hoe je soms wordt behandeld. Wat je aan keiharde opmerkingen naar je hoofd krijgt geslingerd. Een dame van een kunstcomité van een grote Nederlandse bank beet me letterlijk toe: 'Maar u biedt toch geen kunst. U bent Malevich toch niet?' De Tour de France, daar willen ze wel voor dokken, maar voor cultuur moet je vechten.”

Kritiek als zou het project 'Banden' niet meer zijn dan een 'gesubsidieerde wereldreis' wuift hij geïrriteerd van de hand. „Wat nou wereldreis. Ik ga samen met een fotograaf op pad. We hebben vier tot vijf maanden voor het project uitgetrokken. Dat betekent dat we zeker vijf gemeentes per dag willen bezoeken. Dat wordt dus aanpoten. Wat nou wereldreis? Denk je echt dat de internationale gemeenschap daarvoor haar steun geeft?”

● René Seghers: 'Mijn poëzie stelt daden.'

Foto: Guido van Dooremaalen

Seghers wil nog dit jaar de vier Europese landen aandoen. De reis tot aan Moskou is in elk geval financieel gedekt. „Als de sponsoring van de geluidsana-

tuur rond is, vertrek ik liever vandaag dan morgen. We beginnen in Nederland om ervaringen op te doen met de voordrachten en de onnames. Volgens de

planning moeten we in elk geval voor de jaarwisseling aan het project bezig zijn. Wanneer we Amersfoort aandoen? Dat is nog onbekend.”